

Kommaregler

Hvis du forstår reglen om nexus og 'de otte kommaregler', vil du kunne sætte langt de fleste kommaer rigtigt. HUSK dog, at der altid er undtagelser ved alle regler. God fornøjelse! 😊

1. Men – reglen

Sæt altid komma før 'men'.

Eksempel: "Lars elskede hende, **men** han ville ikke have børn."

2. At – reglen

Sæt altid komma før 'at', men IKKE hvis det næste ord er et udsagnsord.

Eksempel: "Natalie råbte til børnene, **at** de skulle komme ind."

3. Der og som – reglen

Sæt altid komma før 'der' og 'som' - medmindre ledsætningen ikke følger lige efter 'der' eller 'som'.

Eksempel: "Jeg har en mor, **der** elsker sit arbejde."

4. Hv-reglen

Der skal som regel være komma før et hv-ord (hvem, hvornår, hvilken, hvorfor osv.) Men kommaet skal dog stå foran den præpositionsforbindelse, der rummer hv-ordet, hvis en sådan altså er til stede.

Eksempel: "Gitte forstår ikke, **hvorfor** naboens hund altid løber væk."

5. Reglen ved indskudte sætninger

Der skal være komma både før og efter en indskudt sætning.

Eksempel: "Manden, der elskede hotdogs, havde altid tidligt fri."

6. Ved opremsning

Der skal være komma ved opremsning. Det sidste komma skal dog altid ERSTATTES med et 'og'.

Eksempel: "Kunden købte rundstykker, jødekager, juice **og** æg."

7. Småordsreglen

Der er ofte komma før disse småord: **da, så, fordi, når** og **mens**.

Eksempel: "Jeg blev meget sur, **fordi** min bil brød i brand."

8. Foran udråb og navne

Du kan med fordel sætte komma før **udråb** eller **et navn**, da sætningen derved bliver mere læsevenlig.

Eksempel: "Av, det gør ondt!" eller "Min vejleder, Hanne, er virkelig dygtig."

Reglen om nexus

For at finde nexus er det smart at vide lidt om grammatik. I dette afsnit kan du derfor se de forskellige trin, der er i en sætningsanalyse. Nedenfor ser du de latinske og danske betegnelser for de enkelte led i en sætningsanalyse:

Dansk:

Grundled
Udsagnsled
Genstandsled
Hensynsled
Omsagnsled til grundled
Omsagnsled til genstandsled
Biled
Bindeled

Latin:

Subjekt
Verballed
Akkusativobjekt
Dativobjekt
Subjektsprædikat
Objektsprædikat
Adverbialled
Konjunktional

Hvert af disse led har sit eget tegn, som du kan se til højre.

I denne sammenhæng er de endvidere blevet tildelt en farve.

X = Subjekt

O = Verballed

△ = Akkusativobjekt

□ = Dativobjekt

⊗ = Subjektsprædikat

⊕ = Objektsprædikat

— = Adverbialled

— = Konjunktional

Nexus er groft sagt det, der gør en given ordmængde til en sætning. Der skal nemlig minimum være et subjekt og et verballed til stede for at være en sætning. Såsom ordene: "Jeg spiser" og "Bolden hoppede". For at finde de to led kan du (ofte) benytte dig af fremgangsmåden præsenteret her ->

Jeg = O

Hvem + O = X

Hvad + O + X = △

Til hvem + O + X + △ = □

Fremgangsmåden fungerer i princippet som en ligning. Eksempelvis med sætningen: ”Hunden elsker sin ejer meget højt.” Her finder du først verballed ved at spørge, hvilket et af sætningens ord man kan sætte ’ jeg ’ foran. Det vil sige ”Jeg + elsker” – så er ’elsker’ verballed. Sådan fortsætter du ned gennem ’ligningen’ og spørger: ”Hvem + o” (som i dette tilfælde er ’elsker’). Så, ”Hvem elsker?” Det gør ’hunden’. Ergo er ’hunden’ subjekt (x), og de to led udgør dermed nexus i én sætning. Se også følgende eksempel, hvor alle leddene i sætningen er analyseret. Dog har du kun brug for at kunne finde subjekt og verballed for at have nexus.

Måske har Lotte givet Kaj skolens adresse i en mail.

Børnene kaldte Lars 'onkel', og det elskede han.

Og nu kommer det sjove; der skal (stort set) altid være komma mellem nexus. Så når der er to nexus, skal der sættes komma. Nemt!

Det at tage til koncerterne, når vennerne og jeg er på festival, betyder ufatteligt
 X1 X2 O2 O1
meget for mig, for jeg elsker virkelig stemningen, der opstår, hvor jeg giver slip på
 X3 O3 X4 O4 X5 O5
mine hængninger og dårlige tanker, så jeg både danser og skråler med på hvert et
 X6 O6
nummer, de forskellige bands spiller, selvom jeg ikke altid lige kender teksten helt
 X7 O7 X8 O8
så godt, som de andre måske gør.
 X9 O9

KOMMAØVELSER

Forsøg nu at sætte korrekt komma(er) i følgende sætninger....

1. Når vi kommer i skole skal vi altså i gang med at læse.
2. Jeg ringer til dig i morgen når jeg er kommet hjem.
3. Hvem er det der bestemmer hvem der må være med?
4. Har du set ham der altid løber rundt om søerne?
5. Vi skal skynde os inden vores forældre kommer og henter bilen.
6. Poul siger han desværre ikke kan deltage til festen.
7. Naboen sagde det var træls at vi havde mange gæster på besøg.
8. De kunne ikke deltage fordi deres datter var syg da hun kom hjem.
9. Når du ved noget mere må du godt ringe og give svar.
10. Selvom det var koldt ville de stadig ud og bade.
11. De cyklede en lang tur selvom de var trætte.
12. Idet hun gik ud begyndte det at regne.
13. Eftersom han endnu ikke har svaret må vi gå ud fra at han slet ikke kommer.
14. Gider du hente Lotte i morgen mens jeg rydder op?
15. Hvis du har lyst til at ses på fredag synes jeg vi skal gå i teateret.
16. Hvordan kan det være at det altid begynder at regne når vi beslutter os for at cykle?
17. At kage smager godt når man skal hygge sig kan alle nok blive enige om.
18. Når du siger du ikke vil med på date er det så i virkeligheden fordi du ikke er interesseret?
19. Når enden er god er alting godt.
20. Den der ler sidst ler bedst.
21. Hvem har sagt at man ikke kan blæse og have mel i munden samtidig?
22. Vi mangler at købe sukker æg mel rosiner og smør.
23. Når solen skinner og foråret er på vej bliver alle glade.

24. Min mormor som for resten holder sig vildt godt er lige fyldt 86 år.
25. Han fortæller altid om de koncerter han har været til hvilket slet ikke interesserer mig.
26. Vi kan mødes i dag i morgen eller i overmorgen hvis du har lyst.
27. Huset er både flot rummeligt og billigt.
28. Kim Larsen sangeren var meget glad for sit band.
29. Hvis du ikke snart kommer og hjælper mig ender det med jeg ikke når det før vi skal gå.
30. Kødet er gammelt og mælken er harsk.
31. Skal vi spise hjemme gå på restaurant eller tage en picnickurv med til stranden?
32. Vi kan nok godt finde en anden forklaring.
33. Kom lige og hjælp mig Villads!
34. Solen skinnede fuglene sang og alle var glade.
35. Sofaen blev nedsat to uger efter at vi havde betalt fuld pris for dem.
36. Jeg har hørt at vi alle skal til møde men jeg ved ikke hvor hvorfor og hvornår.
37. På lørdag skal vi til barnedåb.
38. Jeg har lige malet bænken så du må ikke sætte dig på den før den er helt tør.
39. Jeg så ikke hvem der kørte bilen.
40. Du kommer stadigvæk på lørdag ikke?
41. Uanset hvad der sker skal vi være der kl. 14.00
42. Vi må hellere blive hjemme i dag bl.a. fordi det bliver regnvejr.
43. Hvis man står op i bussen når den kører risikerer man at falde.
44. Hvis du er træt og irriteret synes jeg du bare skal gå direkte i seng.
45. Jeg brød mig bestemt ikke om filmen der i øvrigt varede længere end jeg regnede med.
46. Enten er hun ude og handle eller også går hun med hunden.
47. Du kan booke en tid når som helst men det er bedst hvis du gør det så hurtigt som muligt.
48. Han elsker kaffe især med cognac til.
49. Jens elskede kød hvorimod hans kone hellere ville spise salat eller suppe.
50. Nogle synes meget godt om statuen mens andre slet ikke bryder sig om den.

RETTEARK

- 1) Når vi kommer i skole, skal vi altså i gang med at læse.
- 2) Jeg ringer til dig i morgen, når jeg er kommet hjem.
- 3) Hvem er det, der bestemmer, hvem der må være med?
- 4) Har du set ham, der altid løber rundt om søerne?
- 5) Vi skal skynde os, inden vores forældre kommer og henter bilen.
- 6) Poul siger, han desværre ikke kan deltage til festen.
- 7) Naboen sagde, det var træls, at vi havde mange gæster på besøg.
- 8) De kunne ikke deltage, fordi deres datter var syg, da hun kom hjem.
- 9) Når du ved noget mere, må du godt ringe og give svar.
- 10) Selvom det var koldt, ville de stadig ud og bade.
- 11) De cyklede en lang tur, selvom de var trætte.
- 12) Idet hun gik ud, begyndte det at regne.
- 13) Eftersom han endnu ikke har svaret, må vi gå ud fra, at han slet ikke kommer.
- 14) Gider du hente Lotte i morgen, mens jeg rydder op?
- 15) Hvis du har lyst til at ses på fredag, synes jeg, vi skal gå i teateret.
- 16) Hvordan kan det være, at det altid begynder at regne, når vi beslutter os for at cykle?
- 17) At kage smager godt, når man skal hygge sig, kan alle nok blive enige om.
- 18) Når du siger, du ikke vil med på date, er det så i virkeligheden, fordi du ikke er interesseret?
- 19) Når enden er god, er alting godt.
- 20) Den, der ler sidst, ler bedst.
- 21) Hvem har sagt, at man ikke kan blæse og have mel i munden samtidig?
- 22) Vi mangler at købe sukker, æg, mel, rosiner og smør.
- 23) Når solen skinner, og foråret er på vej, bliver alle glade.
- 24) Min mormor, som for resten holder sig vildt godt, er lige fyldt 86 år.

- 25) Han fortæller altid om de koncerter, han har været til, hvilket slet ikke interesserer mig.
- 26) Vi kan mødes i dag, i morgen eller i overmorgen, hvis du har lyst.
- 27) Huset er både flot, rummeligt og billigt.
- 28) Kim Larsen, sangeren, var meget glad for sit band.
- 29) Hvis du ikke snart kommer og hjælper mig, ender det med, jeg ikke når det, før vi skal gå.
- 30) Kødet er gammelt, og mælken er harsk.
- 31) Skal vi spise hjemme, gå på restaurant eller tage en picnickurv med til stranden?
- 32) Vi kan nok godt finde en anden forklaring.
- 33) Kom lige og hjælp mig, Villads!
- 34) Solen skinnede, fuglene sang, og alle var glade.
- 35) Sofaen blev nedsat to uger efter, at vi havde betalt fuld pris for dem.
- 36) Jeg har hørt, at vi alle skal til møde, men jeg ved ikke hvor, hvorfor og hvornår.
- 37) På lørdag skal vi til barnedåb.
- 38) Jeg har lige malet bænken, så du må ikke sætte dig på den, før den er helt tør.
- 39) Jeg så ikke, hvem der kørte bilen.
- 40) Du kommer stadigvæk på lørdag, ikke?
- 41) Uanset hvad der sker, skal vi være der kl. 14.00
- 42) Vi må hellere blive hjemme i dag, bl.a. fordi det bliver regnvejr.
- 43) Hvis man står op i bussen, når den kører, risikerer man at falde.
- 44) Hvis du er træt og irriteret, synes jeg, du bare skal gå direkte i seng.
- 45) Jeg brød mig bestemt ikke om filmen, der i øvrigt varede længere, end jeg regnede med.
- 46) Enten er hun ude og handle, eller også går hun med hunden.
- 47) Du kan booke en tid når som helst, men det er bedst, hvis du gør det så hurtigt som muligt.
- 48) Han elsker kaffe, især med cognac til.
- 49) Jens elskede kød, hvorimod hans kone hellere ville spise salat eller suppe.
- 50) Nogle synes meget godt om statuen, mens andre slet ikke bryder sig om den.